

Левена Филчева
/
Валентин Дишев

C

(малка бяла книга за незаглъхващи перкусии)

scribens

ISBN 978-619-7467-00-0

© Левена Филчева, Валентин Дишев

© Огнян Георгиев: корица

© Scribens, 2018 г., преработено и допълнено издание
формат 16/64/108, тираж 300, 84 страници, цена: 12 лева
печат: "Дайрект Сървисиз"

Ключодържател – 2010

Осем години по-късно ще ви припомним думи, казани за първото издание на тази книга, по време на дискусиата "Случаят "С", състояла се на 1 юли 2010 година. Смисълът на припомнянето тук не е във възхвалата, а в задаването на пространството на смисъла, изчертано в нейните интерпретации и в диалога с него, който новото издание, променено, продължава.

Илко Димитров: Наистина мисля, че това е събитие в нашата литература, защото за мен това е един много релефен текст, активен, плътен текст, който създава трусове на всяка страница, обърква ни с внезапности. Мисля че тази книга е събитие, защото е непрекъснатото усилие за създаване/задаване на смисъл на всяка страница, с всички средства, по всякакъв начин. Тази книга не трябва да бъде подкрепяна само като литературен факт, а и като отношение към писането, защото тази книга е писана с кръв и разум. Никак не са много книгите, които те карат да се чувстваш част от правенето на смисъл. Аз специално съм умерен от бълбукане с думи. Тази книга ме учудва с неистовото и ясно изразено желание за въвличане в правенето на смисъл.

За мен беше голямо изумление да чета книга, която е много тежка като социология и психология, но не е мъчителна. Говорят се мръсотии в нея, но няма пошлост. Говори се за страшни неща, но не те потиска. Това е една много мъжествена и силна книга.

Георги Канриев: Това е една чудовищна книга – двамата автори в нея се "прескачат", сменят се полове, сменят се ситуации и накрая просто спиращ да се

интересуваш въобще кой какво точно е казал, и... го четеш. Двата са постигнали някаква невероятна андрогин-ност – да припомня: андрогинът е дума, която ни води при Платон. Това е съществото, което е с четири ръце и четири крака, има кръгла форма и е абсолютно съвършено... това е човекът, преди да бъде разсечен заради своите прегрешения.

Владимир Левчев: Тази книга наистина е впечатляваща. Елиът твърди в „Творческият процес в индивидуален план“, че творческият процес е една постоянна саможертва на индивидуалния талант в името на традицията. Дава една интересна метафора за поетическия глас като катализатор, който не участва в процеса. Примерът е с химическа реакция, когато два газа се събират в една камера и вътре се поставя катализатор, една платинена пластина, която предизвиква реакцията и двата газа се свързват в нещо ново. В случая пластината е само катализатор, но всъщност не участва в крайния продукт. Разбира се, за да пожертва човек индивидуалния си талант, той първо трябва да го има. В тази книга има две платинени пластини и тази колективна деперсонализация на Левена Филчева и Валентин Дишев е изключително плодотворна, реакцията се е получила като една поетична сплав, която всъщност превръща двата гласа в един глас. Те не заглъхват, за малко притихват и завършват с един събуждащ звън накрая. Тези два гласа стават един, а после стават и гласа на целия град. Наистина си струва да помислим как отпадането на собствения ни аз всъщност ни довежда до нашата същност.

Екатерина Йосифова: Много значителна книга. Докато идвах насам, си мислих какви хора бих искала да я прочетат. Това са хора, които ще открият в книгата това, което най-много уважават – търсенето на смисъла; и то без всякакви пози.

Съдържание:

С (фабула)	9
<i>Със страх</i>	11
<i>С бръчки</i>	13
<i>С носталгия</i>	15
<i>С къдрици</i>	17
<i>С тих полъх</i>	19
<i>С трясък</i>	21
<i>С ку-ку</i>	23
народ 1 ("Език")	27
ПЕРКУСИИ (характери)	29
<i>без думи</i>	32
<i>Гол</i>	34
<i>Просякът</i>	36
<i>Дядото</i>	37
<i>Портрет</i>	38
<i>да ти кажа нещо, бате</i>	40
<i>Всеки ден</i>	42
<i>Сега можеш да плачеш</i>	43
<i>Паралакс</i>	44
<i>Когато тишината ти</i>	
<i>е бяла врана</i>	45
<i>Без дим</i>	46
<i>Летаргично</i>	47
<i>Стъпала</i>	48
<i>Вечер</i>	50
<i>Гордий</i>	52
народ 2 (музика: "Пианото")	55
БЯЛО (зрелище)	59
народ 3 ("Орхестрина")	73

C

(малка бяла книга за незаглъхващи перкусии)

фабула

С

Със страх

Но аз нямам фобия от тъмно, нито от високо, нито агорафобия, да не говорим за паническо разстройство или генерализирана тревожност, а луната и без това никога не ме е вдъхновявала, затова тази капчица, издаваща усилията му да не наруши Хипократовата клетва, ме облъчи със симпатия и дори милост, поради което му благодарих и си тръгнах.

Когато в рода на жена ми се раждат жени, те се закърмват с „веднага” и „искам”. Това, разбира се, е част от онези дребни нещица, които са привлекателни до влюбване в началото, тихо притеснителни по-късно и нетърпими, когато вече е много късно, но това е сложна семейна история, която не се обяснява на всеки уролог, особено когато парещата болка е изписана на лицето му, но стиска зъби, химикалка и собствения си авторитет, и се усмихва разбиращо.

Винаги го правехме след полунощ, на балкона, на най-високия етаж в хотела, когато нощта приличаше

на жена ми – тъмна, гореща и влажна, съзвездията по тялото ѝ се видоизменяха непрекъснато и можех да позная какво ще е времето след години, да размествам сезони, да прескачам векове напред или назад, но не и тази нощ, не и изминалите триста седемдесет и осем нощи, в които две (оцветени в зелено) „веднага” и „искам” прилепяха ръцете ми към вратата за вътре, а градът под нас зейваше като огромно черно нищо, превръщаше се в шумен и уморен дребосък, тревожно щъкаше между очите на воайорите, умоляваше ме да сляза при него, но аз нямам фобия от тъмно, нито от високо, нито агорафобия, да не говорим за паническо разстройство или генерализирана тревожност, а луна-та и без това никога не ме е вдъхновявала, за да мога да го защитя от леденото ѝ кискане.

С бръчки

Устните му потрепват. Винаги е така. Езикът конвулсивно брои буквите, които адамовата му ябълка преглъща. Така е с тази ябълка. Винаги. Знаем, че е оттогава – те не познават споделената отговорност. Искат им се да я прегърнат, да я обладаят, да разпънат вътрешностите ѝ, превръщайки я в хоризонт на съществуването, преглъщащ всеки дар до дълг, удоволствието – в оргазмично изтриване на всичко било до изпразнено бяло, несбъдването – в проклятие; панически сричат мантрата на неистовата си претенция за самоутвърждаване, вцепенени от удивлението на липсата на ехо, никога неразбиращи, че за да чуеш отклика дори на собствения си глас, трябва да коленичиш.

Винаги е така – сигурна съм, че в момента чува списъка на прегрешенията си, дори и тези, които не е искал да запомни, дори и тези, които никога не е мислил да извърши, включително и тези, чието случване тепърва предстои – погледът му събира пращинките

от пода, излива ги върху челото, което с годините превзема цялата му глава (никога няма да разбере, че съм запазила всеки изгубен, за него, косъм, няма, няма да види как ги полагам във вдлъбнатините на бръчките си, за да ги запълня и да направя пътя на неговото самолюбие по-гладък, не може) и ги пуска да се стичат към все по-набъбващия с годините нос – странна е тази метаморфоза на пясъчните им часовници, винаги ме удивлява тази пространствена експанзия на вместимостта на тяхното време, а какъв е смисълът, щом тясното пространство между очите винаги остава същото, очите им, средоточието на тяхното съществуване, очите му, които няма да срещна, ако не коленича, няма. Няма.

С носталгия

Не всяка снимка заслужава носталгично-лиричната въздишка на разглеждащия я, но спомените ми за този човек са точно като нея – разпукани, с къдрави остри ръбчета, черно-бели.

„Курва е, копеле, всички жени са курви” – ми казваше, а после премяташе тежката си лапа върху рамото ми, с другата вадеше „Слънце” от джоба си, и докато ми подаваше едната цигара, вече плюеше тютюна, полепнал по езика и устните му, толкова дебели и плътни, че можеше да побере лъжите на цялата рота върху тях и пак да остане място за цигара, подбутваше ме леко напред и припряно разказваше за Гошо1, когото гаджето го зарязало на клетвата, за Гошо2, който искал да изненада своята филия и я заварил с копелето, дето продава боза и цигари в съседната будка, за Гошо3, който пък я заварил с най-добрата ѝ приятелка и брат ѝ, това се казва изненада, копеле, за Гошо 4, 5, 6... всички са курви, повтаряше, а аз изучавах твоята, копеле,

защото си ми приятел и те обичам, и добре, че ме имаш...

Помня как ме погледна, от зениците ѝ се заизви-
ваха смъртоноснозелени лиани, плъзнаха се по лицето
ми, по врата, начупиха адамовата ми ябълка на къси
прегльщания, нанизаха гръбначните ми прешлени, а
пяната от устата ми се втвърдяваше, стичаше се на
тънки нишки по пода, капките ѝ замръзваха и се на-
реждаха една върху друга като детска пясъчна кула на
брега и заприличваха на чисто бяла сватбена торта,
върху която гротескно се мъдреха нашите две фигурки,
но това беше толкова отдавна, че изобщо не си заслу-
жава никаква въздишка по онази снимка.

С къррици

Пак се порязах. Пак. Всеки път, когато се докосвам до тази снимка, успява да ме пореже с острите си ръбчета. Назъбили се, моля ви се!

И защо изобщо се връщам към нея? Сигурно е заради сладкото на тортата. Обичам сладко. Не на снимка... Вече съм забравила кога шоколадовата му усмивка се разтече в болезнена гримаса, точно толкова кафява като коричката на картофите, които ме очакват в мивката и точно толкова желана. Не на снимка. Тогава кърричките ѝ бяха други – милички, малко кичозни, но топли, кърдрава и палава рамка на пейзажа на едно тържество. Тогава. Така е с всяко очакване – накърря бъдещето, кадър по кадър, чертае го с волност, обещава вълни, вълнения, полети, а после несбъдванията се трупат, престъргват ръбчетата му и те започват да хапят... Уф! Пак се порязах. И защо не я изхвърля?

Приятелка1 непрекъснато ми повтаряше “Докога ще го влачиш на гърба си? Изсмуква те, изплюва те,

после пак лакомо и перверзно те поглъща... Докога?”. Приятел 1 повтаряше същото, нали е мъж, пъчеше се и гледаше да го срита в топките – всички мъже са астрономи, всички са птоломеанци по два пъти, макар така и никога да не разбрах как успяват да завъртят цялата вселена едновременно около две топки, “Абе, не се държи мъжки. Това е. Лигльо.”. Приятелка2... Не ги чувах, приемах с усмивка всичко – тогава – просто къдрички на още една снимка. Тази на приятелството. Пак! Не, това е пълна тъпотия. Три пъти в един ден. Нямам камина. Имам прозорец. Често пухчето, носено меко от вятъра е просто краят на едно глухарче... често приемаме лекотата за щастие.

На Хелюин и тиквите светят. Къдриво.

С тих полъх

Когато баба, мир на праха щ, каза, че има перде в окото, се смях много дълго и невъзпитано.

Аз отдавна обичам пердетата. Помня затаения си утринен дъх, който оставяше мътни, запотени следи по стъклото на прозореца, когато чаках съседката отсреща да протегне високо ръцете си, да разтвори тежките червени завеси на дома си, а леките ръкави на нощницата ѝ да се плъзнат бавно, много бавно и меко по любопитния мъх на кожата ѝ, докато гърдите ѝ, едва разсънени, ми кимваха усмихнато за добро утро. Пом-ня всяка гънка на тези завеси, всяко петънце, защото няколко години по-късно се наложи да прекарам притаен зад тях – немърдащ, недишащ, несъществуващ – цяла една удължена обедна почивка на мъжа на съседката, който изкупуваше някоя непризната своя вина към нея с цветя по никое време и идиотски обяснения в любов, придружени с настойчиви реални плътски проявления на същата тази

любов, съвсем по никое време.

Когато жена ми разбра за близостта ми с пердето на съседката, единственият начин да я задържа до себе си, беше да я изпратя далеч от мен.

Представях си я в същия онзи парижки апартамент, в който някога така убедително изигра ролята на прелъстителка, че ми се прииска да любя и тежката златисто-пурпурна завеса, зад която се беше скрила и иззад която хвърляше едно след друго първо чантата, ръкавиците, шала, сакото, полата – подарени от сестра ѝ за сватбата ни – ризата, чорапите, бельото, докато накрая остана само по обувки и поглед, нейният убийствен зелен поглед, до съвършенство хармонизиращ с пурпура и златистото на завесата.

Аз отдавна обичам пердета, надниквам зад тях, придърпвам краищата им, понякога увивам нечестивите си мисли в тях, друг път ги намятам върху очите на нахлуващата светлина, защото ако я видя, ще я обикна, а ако обикна светлината, ще трябва да се разделим, но как да се разделя с пердетата си, всички онези пердета, провесили се в дълбокото ми, и заради които още изгарям от срам, защото, когато баба, мир на праха ѝ, каза, че има перде в окото, се смях много дълго и невъзпитано.

Стрясък

Все по-често изпускам неща от ръцете си.

Тази сутрин счупих любимата чаша за кафе на жена ми, която ѝ беше подарена от майка ѝ, защото някога нейната майка я получила като подарък за спомен от едно незабравимо пътуване във Виена от мъжа си, но тогава чашите били две и те всяка сутрин пиели запарка от леблебия и какао в тях, но когато бащата на майката на жена ми починал внезапно, неговата чаша изчезнала също така внезапно и навярно духът му се беше преселил в чашата на жена му, защото тя я пазела повече от очите си, убийствено зелени на цвят, предавани от поколение на поколение (заедно с безценната чаша), същите тези очи, с които жена ми сега ме гледаше, убийствено.

Искам да я погаля, тя да потрепери от искреност, да ѝ прошепна или да ѝ шептя, но вече осма година събирам погледа ѝ от пода, подреждам го, лепя го, още като малък плезех езика си навън, когато се

напрягах и старателно съшивах скъсаните си представи, изплезил съм го и сега, изплезил съм го, вече откакто се помня, пресъхна горкият, деформира се, атрофира, забрави местоположението си, така и не се прибира в устата на топло, тихо, тъмно, сигурно и влажно, и виси, обесен върху желанието ми да залепя парченцата, но тя така и не вдига убийствено зелените си очи, нали ви казах – все по-често изпускам нещата от ръцете си.

С ку-ку

Когато слушам кукувицата не броя. Вече.

Броях стъпките му. Стъпки на излизане, стъпки на връщане. Колкото по-дълго или отдалеч ги чувах, толкова повече години щастие мислех за наречени.

Съвсем е изкукал. Ето го и сега – изплезил език деформиран, атрофиран, забравил местоназначението си, жалка кафява човчица, надзърта иззад пердетата, с които завива нечестивите си мисли и чувството за вина, надзърта с безумната надежда не той, а аз да се окажа зад пердето, после да захвърля първо чантата, ръкавиците, шала, сакото, ризата, чорапите – подарени от сестра ми за сватбата – докато остана само по обувки и поглед, моя убийствено зелен поглед, търси го от ниското, надзърта след поредната счупена чаша, чашата, която се опитвах да слепвам отново и отново всичките тези години, след първото порязване, и след второто, и след третото, докато се пръсна окончателно на хиляди парченца, полепнали по всеки един ден от

миналото ни, и от бъдещето, превръщащи ги, след трясъка, в парчета шкурка, която драска и драска, и драска, заглажда всичко високо, всичко надигнало се над хоризонта на умората, а после остава само сив прах, смъдящи драскотини и оглушителна тишина след трясъка, тишината на неистовия страх от прекъснатото наричане на кукувицата, парализиращ дишането, свиващ дробовете до последния им предел, в който от тях може да се изтръгне само последното “И аз имам право на щастие!”, едновременно ярост и проплак, опитващо се да потърси гласа на света, на радостите му и възможните полети, а после отново, и отново, с трясък, се оказва че някой изпуска всичко от ръцете си и няма кой да слепи чашата, няма къде да я приюти на тихо и безопасно, и светло място, нямаме сили и търпение да си го създадем, страхът ни пришпорва, времето ни притиска, всички пердета, многократно употребени, са непрозрачни, съвсем сме изкукали, защото всички гнезда вече са чужди...

Когато слушам кукувицата не броя. Мисля си за агониите, които започват с “И аз имам право на щастие!”.

парод 1

Език

Никога не разбра защо го наричат „незрящ“. Не го прие. Зрението е предел. Който преодоляваме с повдигане „на пръсти“.

Именно пръстите му определяха света. Раждаха го във форма. И разбиране (защото безформеното не може да бъде разбрано. Подхлъзва протягащото се към него питане, плющи и драска, съска и плюе. Повече плюе. И смазва пътя на собственото си бягство).

Предметите бяха благосклонни. Приемаха докосването му, гримасничеха закачливо, за да му разкрият всички свои страни. Да му покажат всички свои лица.

Разбира се, той знаеше как да върви към тях. Бележите по краката му помнеха наученото. И беше търпелив. Знаеше, че свят не може да бъде създаден за ден. И е труден за носене. Исква грижа. И сила. Грижа и нежност пък иска определението, което трае дълго.

С хората беше по-трудно. Мнозина се страхуваха. Плашеше ги допирът с въображаеми грапавини по пръстите му. Защото не ги познаваха. Но и не искаха да ги познават – въображението винаги предлага услужливо карта за всяко невъзможно или отказано

пътуване. Симулакрумът на споделянето. Други се страхуваха от грапавините по собствената си кожа. Приемаха ги за несъвършенства. Бяха глухи за разказите им. А той слушаше. Търпеливо...

Неуязвим за логореята на погледа. За разточителното ѝ, самовъзбуждащо се блудство. Четеше истории, проследяваще незримите линии на напреженията, придаващи единство на света... В мрака. Така го наричаха. Онова, което наистина свързва. Нямаше откъде да знаят, че именно в него се ражда всяка светлина. Която по-късно, едва по-късно, вече укрепнала и разглежена, често съгрешава с показата. И бъбри. Ако беше високомерен, би съчувствал на ограничената им възможност да се взрат в нейната призрачност. Да се насладят на мекотата на здрача. В който светлината гали предметите, шепне ги, милва несъвършените им форми и им придава завършеност, разтваряйки ги в полутон, а не ги крещи. Но не е. Боли го от това. Някои хора имаха много бръчици. Тях обичаше най-много. И хората. И бръчиците. Историята им – раждането им от усилието да притварят редовно очи, да процеждат многоречието през ресници, да го подреждат в злачни редове, които да вкусват дълго.

Смисълът е послевкус. И способност за въздържание от смесване. За разделяне, което свързва. Най-щастлив беше, когато сричаше тези връзки, когато от грапавините и падовете между отделните им придихания се раждаше целостта. И не знаеше, че в тези моменти пръстите му започват да светят. Но знаеше, че чува песен. Че той самият е музика...

Тя никога не разбра защо мислеха, че е глух.

характери

Перкусии

*От корените
до короната
само буква разстояние.*

Ос

за

Аз.

без думи
(или от е до я през ку)

хайде, момичета,
оставете гримът да се разтече –
никой не се е задавил от сълзи или звезди,
заседнали в гърлото
и не стискайте зъби
сякаш нечие его се е заклешило между тях

ако не се преглътнем,
ще бъдем изплюти

хайде, момичета,
не гледайте с такова лицемерно отвращение
котките си
на тях им е все едно дали го смятате
за мастурбация –
еднакво хубаво е да си удовлетворен
и чист

ако се казвахме алън,
от свирките, които правим
щяха да излизат песни
да ги наричат поезия
защото се казваме алън
или защото правим хубави свирки
върбови
тънки
стенещи

хайде, момичета,
носете престилките си на голо
казвайте „ебе ми се” докато поднасяте
бирите, които ще го спасят
и не плачете, в никакъв случай не плачете
когато синът ви каже
влюбен съм,
мамо

Гол

Аз съм кълбото в корема на мама
което не бива да се ражда
но вече знае че така не се говори
поне защото така не се пише поезия
никакви сантименталности писъци плач
хленченето е забранено
забранено забранено
в този свят забранено
а на другия хич не му пука
аз съм кълбото
и хич не ми пука
неподвижно
аз съм кълбото
и всяко движение
не е мое
илюзия на очите ви чувствата мислите
не аз се движа вие сте на планетите
дръжки
тогава би трябвало да съм слънце

а съм просто неподвижност
вие се движите
аз съм кълбото
чакам ритник
защото така не се пише поезия
никакви сантименталности писъци плач
скимтенето е забранено
забранено забранено
в този свят забранено
а на другия хич не му дреме
аз съм кълбото
в което нищо не дреме
няма драми дренажи
дрезини към нищото
аз съм кълбото
чакам ритникът
запращащ нагоре

просякът

аз съм презрение, което пъпли бавно
голямата стрелка на спрял часовник
препъваш се в усмивката ми всеки път
защото съм недоразбиране
изглеждам винаги
когато искаш да ме видиш
картонени са страховете ми
любовите – парцалени
а грапавите лишеи по кожата
са само мъртви дни
остатъци от погледи
допушвам всички чужди
угризения и навици
не ме мисли
не ми подхвърляй съвестта си,
сине

ДЯДОТО

опитва се, върви в насрещното дори не усеща
калта по очите, под коленете, зад дрехите, до
залепналата в погледа му кална усмивка повдига
каскета покланя се залитайки на хилядите
електрически
слънца облещени срещу му мърмори в синхрон с
псуващи клаксони и на вас да ви го мамка ви
зад изцапани стъкла всеки може, да ви пикая на
на дървото се подпира, омеква кората, земята,
омеква и той
и се хили, и на теб да ти, и ти ли, твоята кора
недоносена,
избърсва сълзата с опакото, плюе и залита, залита,
залита
животът
по-трезвен от всякога

Портрет

Нямам представа
защо всяка градска поезия
(urban poetry
трябва да кажеш)
ни представя
сгради и старци, просяци,
детски колички,
онези, които продават
или са вече продадени,
чатали, чинки и други
(сладкогласни и най-вече такива,
които са в клетка,
“ах, клетката, клетата
гледка”)...

Нямам представа.
Но се опитвам да си представя
едно стихотворение
за онези, които никой не вижда.
Ето го:

!

(а после се сещам,
че не съм оптимист,
хейтър съм –
трябва да кажеш –
и изтривам чертата, която
ме държи изправен.

Точката остава)

да ти кажа нещо, бате

тя вярва в правото на съществуване на злото
както вярва, че е най-добрата,
но никога не го разбира,
не защото
панталоните на дядо ѝ са всичкото,
което има под полата
(и два-три ката спомени за лято),
не защото от шамарите
лицето ѝ е набраздено като карта,
по която като на ръка гадае
колко пияници е срещнала по пътя
(не проклинайте децата им)
не защото
жълтите стотинки са с цвета на житото,
където някога... тогава... той... понеже...
мирисът на свободата беше
със очи на кон,
по-бял от пушека на бабината ѝ лула,
по-синкав от косите на сестрите ѝ
и шарен като огъня в душата,
където боси се разхождаха мъже,

когато пееше
и вярваха, че тя е най-добрата,
както вярваха и в правото
на съществуване на злото,
но никога не я разбраха
не защото
не защото

Валентин Дишев

Всеки ден

Седи на ниския праг:
лицето му – тъмно,
брадата – все още – и тя;
дрехите – тъмни
и дрипави.

Не проси. Мълчи.
И гледа нагоре.

Две кучета –
всеки ден –
гледат лицето му

светло.

Сега може да плачеш

Врабчетата оглушаха
от празници, тържества
и молитви.

Мокра е
перушината
на нашето минало.

Хаосът
е добре подредената лудост
в очите ни,
по перата се стича, тежи
и набъбват
пространства
и липси.

Сега
може да плачеш.

Паралакс

Човекът
от отсрещната тераса
тази сутрин не се появи.
Свикнал съм – в сумрака –
да се вирам в ръцете му
с енергично мърдащи пръсти.
Ръцете разперени, пръстите трепкащи.
Винаги съм мислил, че гъделичка деня.
Сега как да съм сигурен...
как беше?.. А, да – че пак ще има слънце.
Нали
денят започва
едва когато някой го разсмее.

Човекът от терасата
по-горе...

Когато тишината ти е бяла врана,

съседският балкон
(иначе безумно шарен)
погрознява.
Набъбват цветовете му,
навира се в очите на минаващите
и крещи (съвсем объркан, като мен):
„Виж ме! Тук съм! Избелявам...”
Уличници и дървета
губят равновесие,
захвърлят
издълбаните си сърчица и имена
на вятъра (или по дяволите).

Схлупва се небето –
захаросан покрив над очите ми,
затваря шоколадовите си прозорци,
с парченца от комина му
тъгата си залъгвам,
а тя,
дъртата проклета вещица
не спира да ме угоява.

Без дим

Вдига
и спуска.
Отново.
Отново.
Превива се гърбът му,
виждам как припуква.
Нагоре.
Надолу.
Припъшква
и блъска.
Странно,
но при цялото това усилие
не мисля
за коминочистача,
обяздващ покрива отсреща –
мисля за комина
и ударите
които трябва
да износиш,
за да започнеш
пак да храниш топлината...

Летаргично

Животът не е жив
откакто
въпросите не се събуждат
от зимния си сън.
И мъртъв не е –
мълчалив е,
защото го излъгах,
че ме има,
че утрото
било по-мъдро,
а тъгата,
със стиснати до синьо устни,
се нарича нощ.
В тишината
искам да го чуя
как бълнува
истини.
Когато проговори,
брадата ми
ще е достатъчно пораснала
и бяла.

Стъпала

Докато се изкачвам
до шестия етаж,
може би съседът отгоре
ще се усмихне
и на следващия Стефанов ден
ще отвори вратата
пред циганския оркестър
(излиза сутрин в 5,
а бусът му прихърква пред дома
едва когато слънцето
е труп, дълбоко вкочанен;
магазинчето му в
циганската махала
раздава вересия и усмивки,
но сметката подписва той);
когато стигна третия етаж,
лекарката ми накрая ще спре
да ме лъже „Има надежда за теб!”,
една от бръчките ѝ ще се изглади,
а мъжът ѝ ще се прибере у дома

(„Пуша по кутия на нощ”, ми казва.
Едва ли всички невролози
го правят, но тя кръстосва
празните от половин година стаи
и никога не си прибира пощата);
онези от четвъртия етаж
ще спрат да се пустосват
и ще прегърнат миналото си;
на петия... ще спра да разказвам.
Не защото разказът ми е неритмичен
(и няма как да е иначе – стъпалата
са повече от седмичния ми лимит) и
не защото глупаво вярвам,
че всичко това все някога
ще се случи – спирам,
защото никъде няма да се изкачвам.
Искам
между мен
и горе
да има живот.

Вечер

Умирането е лесно –
секунда преди завоя
ще дам предимство
на двама шофьори
и пешеходец,
застанал там, където
изобщо не му е мястото,
ще запаля цигара
точно преди да паркирам.
Ще кимна на съсед,
ще се затичам, а
той ще си помисли
(може би),
че някой ме чака.
И ще се затича.
Ще се усмихна (може би),
защото ще помисля,
че някой го чака.
А после ще затопля дома си
с гласове на непознати,

ще разреда тишината
с две-три бучки лед
и ще ми бъде съвсем безразлично
анемониите
пустинни ли са или горски.
Защото
бих живяла за теб.
Умирането е лесно.

Гордий

подрънква луната – стар ятаган
във високата нощна каруца
заострена, тънка... не ръжда,
а янтар след себе си хвърля по пътя.
тичат след нея босоноги звезди,
замерват я с капчици мляко,
дърпат ѝ плитките, а луната гори
и пришпорва конете нататък

не зная ще падне ли, да разсече
този дълго заплитал се възел,
който в юмруче на малко дете
стискам и няма да пусна,
само знам, че каруцата пак ще върви
и може би някога все ще успее
да развърже всякакви лунни съдби,
но без нашата.
Тя е във нея.

парод 2

ПИАНОТО

Гърлото му беше пресъхнало, сякаш години наред се хранеше единствено с препечени слънца, поръсени със сух вятър и пясък, който засядаше дълбоко в гънките на гласа му, затова звуците, които издаваше, напомняха изоставен старчески дом, населен впоследствие от гарвани, тръни и потъмнели бели листа от захвърлена на бунището ученическа тетрадка, но знаеше, че тя ще дойде всеки момент и със сетни усилия задържаше последните капки гордост, останали му от предишния път, в който пръстите ѝ разлистваха миналото, сякаш винаги е била част от него, докосваха изгънелите чукчета на спомените, възкресяваха забравени мелодии от пътешествия, любови и дълги зими, променяха нюансите на очаквани раздели и бездомни очаквания и разказваха до премала несбъднатите сънища на непознати птици, които се смаляваха и избледняваха в небето на желанията като дим от комините на тъжни къщи, скрити в снежния поглед на планината.

Знаеше, че ще дойде, чуваше я всеки път, защото въпреки годините (или именно поради тях), слухът му беше все така остър и чувствителен, долавяше всяко трептене на мъничките прозрачни крилца на съмнението, от които паяжината на живота му се разлюляваше застрашително, готова всеки момент да се разкъса, докато колебанието ѝ се оплиташе в лепкавите нишки на самотата, усещаше идването ѝ с всички песъчинки, загнездили се в съзнанието му, заради които очакваше онези вълшебни капки от очите ѝ, способни да ги превърнат в бисерни звуци и отдавна имаше готовност, о, с години обмисляше и се подготвяше за протяжния миг на тяхната среща, когато тя най-после ще отвори всички негови врати, очи и прозорци, ще утоли жаждата на побелялата му душа, ще докосне нежно, сякаш с върховете на миглите си, черните му продълговати мисли, избледнели до сиво, и тогава, едва тогава... ще може да се разпадне в ръцете ѝ, да се стопи в топлината им, изпълваща резонаторната кухня в сърцето му, дискантовите струни на страха му ще се усмихнат за последно на мъглявата ѝ обич и най-после, с умората на мъдър като земята белобрад старец, ще притихне в тяхното празно петолиние, където вместо ноти, още дълго щяха да тлеят красиво изписаните букви на две заглъхнали изречения, които така и не се срещнаха в една и съща книга.

зрелище

Бяло

Линия:

Светът е ехо. Разстоянието – изчакване. Другите – полъх, който – на пръсти – те заобикаля. Върхът на бастунчето – съдният език. То е бяло.

Той:

Беше се родил невиждащ. Всички се раждаме така. После някои срещат любовта и започват да се учат на различията. И да ги намират за красиви.

Нему беше предначертано да намира красотата в неразличимостта на контурите, а щастието – във всяка липсваща дистанция. Но също срещна любовта. А тя му обясни какво никога няма да има. Обясни му, че липсата се нарича черно. И му даде бяло бастунче. За да го различава. А щастието му не беше родено да познава дистанциите.

Тя:

Роди се красива. Всички се раждаме така. После някои срещат различията и започват да се учат на щастие. И да го смятат за невиждащо.

Беше ѝ предначертано да намира контурите в неразличимостта на красотата, а дистанциите – във всяко липсващо щастие. Но също срещна различията.

А те ѝ обясниха какво е нямала някога. И че красотата се нарича бяло. Бастунче не и дадоха. За да не бъде красива.

И любовта не беше родена да познава дистанциите.

Той:

Чу думата “сляп” за първи път от майка си. Трябваше му време да проумее, че от този момент вече ще се опитва да познава две – едната, неговата – дъх, докосване и топлина, и другата – онази, която никога няма да има. Никога не успя да разбере това “трябва”, чрез което разделяха света му, изтласкваха го към върха на бастунчето, изстискаха от пулса само звук. Знаеше, че не само ехото е свят. Но не им го каза. Те виждаха бялото. Той не забрави неговия вкус.

Тя:

Чу думата „майка” малко преди да прогледне. Така и не проумя, че „две” са туптящите в една посока краища на собствената ѝ клепсида. Опита се да разбере това „трябва”, чрез което разделяха стъкленицата през кръста, замъгляваха прозрачността ѝ, заменяха водата с тежък жълтеникав прах. Знаеше, че най-красивото стъкло се получава от прегръдката на мълния и пясък. Но не им го каза.

Те виждаха мълниите. Тя не забрави вкуса на пясъка.

Той:

Думите се раждат от очите.

Нямаше как да го разберат. Когато светът е споделеност на докосването, няма нужда от думи. И от посоки. И въпроси, които се раждат от търсенето на хоризонт. Няма нужда от компас. И барут. И от несръчния заместител на пръстите – Гутенберговата преса. Когато никой не се опитва да измерва, мярата е при себе си. Релефа на докоснатото е плътта на съществуването. Не можеше да го каже – изборът на думата е хроника на пред-положената раздяла.

Тя:

Когато изгуби погледа си, думите се превърнаха в бяло бастунче.

Разделяха света ѝ, изтласкваха го към върха на пръстите, изстискаха от пулса само звук. Хоризонтът се разми в релефа на посоките. Макар и труден, Брайловата „Библия” се оказа единственият заместител на Гутенберговата. Нарече липсата черно, а раздялата – бяло.

И оцвети съществуването с плътта на докоснатото.

Той:

Сигурно имаше много основателна причина да разделят клавишите на пианото на бели и черни. Той я знаеше. Но не можеше да я чуе. Подреждането чрез полярности му беше чуждо. Всяка рамка – а той срещаше толкова много от тях по пътя си – го изпълваше с подозрителност и очакване за болка. Когато му привеждаха аналогията на “топло” и “студено”, за да го уверят, че разпънатото на бяло-чер кръст съществуване на погледа е логично, той онемяваше пред абсурдността на логоса – та нали и топлината, и студа, са просто прескочената пропаст на отчуждението. Неговото пиано не бе добре акордирано. Ако имаше нужда от думи, сигурно би го нарекъл “Свобода”. Но той просто свиреше.

Тя:

Знаеше, че черното е полутон. На бялото.

Разликата в звученето им варираше между нюансите на допира. Когато успяваше да прескочи отчуждението, пианото проговаряше.

Не всяка рамка е разпятие. Логиката и абсурдът са само тон и полутон на споделеното.

Свиреше. И не усети как се превърна в роб на стремежа си към свобода.

Той:

Книгите. Да, книгите. Винаги изпитваше някакво странно чувство, когато ги преброждаше с пръсти – знаеше, че линейната последователност на неговата стъпка противоречи на волята на някои от авторите. И отново не разбираше – нали книгата, по определение, трябва да води чрез думи отвъд думите, защо тогава някой ще иска чрез формата отвъд тях да открива пътя към смисъла им? Нали само в плътта на осезанието живеят смисъл сочи към себе си... Но предприемаше тези умозрителни пътувания като форма на аскеза. Обръщаше гръб на докосването, чрез допира до грапавините на хартията. Не си даваше сметка за белезите, които остават по пръстите му.

Тя:

Книгите. Да, книгите. Преброди ги с пръсти, както правеше с клавишите. Посоките на докосването винаги се определят от допира. И от плътта на осезанието.

А бележите са едни и същи – отвътре навън и обратно.

Отново не разбираше кое я плаши повече – самоволния хаос на думите или безапелационната педантичност на клавишите; хаотичното себеопознаване или неминуемото самоотчуждение. Но се впускаше в тези пътувания.

За да не си обърнат гръб с докосването.

Той:

Белезите. Винаги ги е възприемал като дар. Точно те правеха собственото му тяло и тези на другите невъзможни за еднократен прочит. Ако вярваше в съществуването на душите, сигурно би смятал, че и с тях е същото. Но той нямаше нужда от невидима отвъдност. Както нямаше нужда от видимото, живеейки в света на докосването.

Тя:

Думите се раждат от очите. Белезите – също.

Затова невидимите са най-болезнени, а болезнените – невидими. Ако вярваше в съществуването на видимата отвъдност, щеше да нарече душата белег.

Но в света на докосването, имената са само възможност за еднократен прочит.

Линия:

В тържествуващият симулакрум на очакването картата от белези заличава вродената мекота на топлата обвивка на съществуващото. Рамката е чуждостта на пейзажа. Неговото оразмеряване.

Само оразмереното е видимо.

Видимото – разпятие без изкупление.

парод 3

Орхестрина

– Могат ли пръстите да заместят погледа?.. Да се плъзнат по корубата на света, да прочетат цветовете ù, да разкажат пътя ù – винаги засенчваща, винаги криеща; сянката ù винаги изпреварва крачката, но пък светлината винаги е напред... Могат ли?

Докосвам шишарките. Обичам да го правя от дете. Винаги ги оставям някъде, винаги искам да са спокойни, да не бърбят със своята окръгленост, да са неподвижни и грапави. Тогава ги чета.

Винаги със затворени очи – тогава приличат най-много на Костенурката – грапавинка до грапавинка, до нея друга и още една, и още една... Но пък винаги съм знаел, винаги съм чувствал, че тази коруба е различна... или е просто достъпен превод на тайната на другата. Ако си търпелив, ако изчакаш достатъчно дълго – понякога, ако повишиш температурата на въздуха или нетърпението си, можеш да навлезеш в сърцевината ù по-бързо, но в това има някакво насилие, нещо неестествено, не го правя, опитвам да не го правя – люспите започват да се раздалечат. Бавно, недоловимо за препускащия поглед, но спиращо дъха

на питащите пръсти, парченцата на защитната обвивка започват да разкриват пазеното. Онова, което на повърхността е грапавина, угаснал цвят, мълчаливо отблъскване, преминава в седефена мекота, гладка и светеща. Тихо и разноцветно. Рисуваща контура на надеждата и пъстротата, стичането му към един връх, който е предназначен да кълни...

– Невидяното винаги казва повече... Не, не невидимото, а онова, което знаеш, че го има, че е някъде там или някога. Чувствал си го, живял си го. Като полъх, безплатно и неосезаемо. То тегли, привлича, иска ти се да се вплътниш, да те прегърне, да те разлисти, докато го четеш, да взриви сетивата и ума, да се разтворите и слееете... За първи път разбрах силата му много отдавна, още когато пътят между петите и протегнатите ми пръсти бе по-кратък от едно примигване... Пак тогава разбрах и друго – въпреки цялата мощ на своето привличане, невидяното е нежно и недоловимо, ако е само... То иска триединство – себе си, теб и... връзката. Тя може да е мъничка, може да е огромна. Ти може да си мъничък, може да си избуял, но е необходима за да се завърже възелът на единството, да се развърже свободата на сливането. Разбрах, постигнах го, когато прекрачих през една икона, когато се отказах от погледа, изплъзнах се от него като тяло от дреха, за да премина през изображението и почувствам как Той влиза в мен. Аз – хлапето – през потъмнялата от сажди икона познах свободата и отговорността.

Някога, много отдавна, в един почти забравен от хората храм.

– Разказвал ли съм ти историята на моя приятел, който се завърна като вярващ от едно пътуване в Русия. Беше стигна до своето откровение не през познанието, не и през погледа – макар пищното великолепие на много руски храмове да разстила искрящи пътеки и пред двете: дългата история, бърбенето на иконите, цветното изобилие, обемите, внушаващи сила и търсещи път да те разтворят в себе си... не и през картината, която ще ти опиша – двадесеткилометрова върволица от молещи се жени, изминаващи пътя към храма на колене – няколко все по-мъчителни приплъзвания върху нарастващата болка, поклон, бегла целувка на земята, после поглед отправен нагоре – в търсенето Му, молба за Неговия благослов, после отново няколко мига на болка и ново застиване в подножието на вертикала, който може само да бъде щрихиран от погледа. Но не може да бъде извървян от него. Приятелят ми беше повярвал именно в пътя към Бога. В танца му. В неговата сдържана екстатичност. Възможността за изход и опора, която се втича в теб в миговете, когато движението на тялото спира, а ти продължаваш...

Богът, който и да е той, не може да дойде при теб, нито ти да се приближиш до него, докато си облечен – в костюмчето или преизобилието на плътта... няма да те навести и през нейната изтерзаност... Неговата милост не е жалост, а ефирно помилване – движение, срещащо движението. И е възможна само на пътя – в миговете, в които тялото спира, а ти продължаваш. Не е гълъб, а неговото перо.

Има много пътища – има пътища на седмоднева, има пътища и на разделената на две сряда, има пътища, тръгващи през видението на вкопаното в

пръстта, пронизващо я, парче дърво, има пътища, тръгващи от разлистения цвят на лотос... И въпросът никога не е в избора на символ, а на тръгването... И в незабравата на целта. Движението понякога поглъща, зарежда те със себе си, създава усещането, че в него е всичкото. А то е там – на границата между него и застиването, в която ти – продължаващият, израстващият от тялото – белязан от грапавините по корубата на света, се плъзгаш по седефеното многоцветие, скрито в нейните корени.

– Всяка жена може да разкаже историята на света. Някои са родени, за да може светът да бъде чут... Вrabчeтa, бухнали в снега...

Когато за първи път чух притчата за вrabчeтaтa и стаята на душите, мълчах с дни. Бродех из града, търсех ги и се вглеждах в тях. Знаеш ли я? Вrabчeтaтa са душите, населяваща стаята, в която очакват своето следващо превъплъщение в човешко тяло. Когато последното вrabчe изчезне, цикълът на прераждането ще спре...

Вглеждах се в тези сякаш монотонни топчици и постепенно започвах да прозирам цялото великолепие, което погледът отдалеч не може да открие в тяхната земна едноцветност... Привидността, обличаща беглия поглед. Отблизо, ако мълчиш и си търпелив, ще откриеш как всяка подскачаща топчица, в отделни мигове, в които движението спира, проблясва в цялото многоцветие, което светлината може да дари. Танцува на ръба на спрялото движение, продължава нататък, заглъхва, за да се върне – отново и отново... Трябва само да си търпелив и тих – и шишарките, и

врабчетата, не разкриват тайната си на бързация и
бъбривия. Тайните се постигат през смирение.

Зън

Зън

Когато пръстите му бяха още слепи
ухаше на мляко утрото
(пристъпваше със мекота на шепот –
в люпилнята за думи
още тъмно е)
и хоризонтът
беше “до поискване”
(прииждащ топъл, объл полъх –
на погледите във гнездото
тихо е) –
светът в дланта му беше
жив и кръгъл.

В пространството
на спомените
няма място –
там всяка крачка
е тропосала
колосаният подгъв
на мечтите
(прегънат и смирен,
приличен,
непразен с прах
и астматичен),
до остър ръб,
до смях и врява
(листа и листи,
вир и восък),
до вой и жест
с разлата тежест
(гъргорещ грак –
гореща грижа)...
там всяка крачка
е присъствие
в признанието
за отсъстващото.

В звука
на думите
е тясно

Когато пръстите му те изричаха
кикотеше се тихо утрото
(тъй обло, живо, ококорено –
в люпилнята си думите
притихват)
и хоризонтът
е излишна линия
(безплодна драска
за гледец
на светлината) –
светът в дланта му
няма тъмен ъгъл.

